MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

TREŚĆ:

Nr: 80

Warszawa, dnia 9 kwietnia 1927 r.

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ.

/Biuletyn codzienny/

Nr:80: Warszawa, dnia 9 kwietnia 1927 roku.

1. SPRAWY POLSKIE.

POLSKA, Z.S.R.R. I PAŃSTWA BAŁTYCKIE.

NARODNI POLITIKA z 8/IV. Podkreśla z racji oczekiwanego spławu drzewa polskiego Niemnem wysoce pokojową politykę wobec wszystkich sąsiadów. Polityka spotkała się, zdaniem pisma, z uznaniem dyplomacji angielskiej. Rząd Piłsudskiego, pisze "Narodni Politika" wszedł, jak się zdaje, w dziedzinie polityki zagranicznej na drogę realną. W dalszym ciągu, stwierdza organ umiarkowanego nacjonalizmu, że minął już w Polsce okres ustępliwego pacyfizmu, którego reprezentantem był swego czasu Minister Skrzyński. Ten nierealny kierunek nietylko nie zabezpieczył Polski, ale wręcz przeciwnie, wzmógł ont bardziej jeszcze antypolskie apetyty Niemiec. Dzisiaj nie żywi Polska żadnych specjalnie serdecznych uczuć ani dla Niemiec, ani dla Rosji, ale chce za to z każdym z nich żyć w zgodzie i pokoju. Zarówno Niemcy, jak i Rosja wiedzą dobrze że Polska nie zgodzi się nigdy na żadne zmiany swych granic, ani też nie wywoła zbrojnej walki pod wpływem cudzych podszeptów. Rokowania polsko-sowieckie o pakt gwarancyjny i rokowania Niemiec o Traktat handlowy mogą potrwać długo, ale Polsce nie zbywa na dobrej woli w pokonaniu tych trudności.

LIETUVA z 5/IV omawiając rokowania polsko-sowieckie, m.inn. pisze: "rokowania te przyniosły może tę jedynie korzyść, że Łotwa nie skrępowana, będzie mogła zakończyć swe układy z Sowietami. Obecnie Polska nie stanie już w tym względzie wpoprzek drogi Łotwie, jak to było dotychczas. W przeciwnym wypadku Łotwa taki krok Polski zrozumiałaby jako zmierzający do utrudnienia rokowań z Sowietami państw mniejszych, w tym celu, by samej na tem jaknajwięcej zyskać.

SYTUACJA POLITYCZNA I GOSPODARCZA W POLSCE.

BERLINER TGBL. Z 7/IV. Kor. z Warszawy omawiając przebieg narad w sprawie pożyczki amerykańskiej dla Polski, zaznacza, że wicepremjer Bartel i Minister Skarbu są za przyjęciem ustalonych przez delegatów warunków natomiast marszałek Piłsudski jest przeciwny nałożeniu jakiejkolwiek kontroli. Niespodzianie pewne angielskie konsorcjum zaofiarowało pożyczkę bez żądania kontroli, a tylko za nieco wyższy procent. Kor. pisze w końcu, że kontrpropozycja polska dla amerykanów obejmuje uchylenie kontroli finansowej.

GERMANIA z 7/IV. Kor. z Warszawy pisze, że od tygodnia śledzi opinja publiczna w Polsce z wielką uwagą walkę, jaką prowadzi episkopat polski przeciw IMCA. Kor. zaznacza, że sytuacja wydaje się tem trudniejsza, że do komitetu budowy domu w Warszawie należy pani Prezydentowa, p. Ministrowa Zaleska i Minister Romocki, oraz że episkopat zdecydowany jest prowadzić walkę do końca, dopatrując się w IMCA tych samych tendencyj, jakie posiada francuska Liga Katolicka Wychowania Młodzieży.

THE DAILY NEWS z 5/IV zamieszcza art. kor., który towarzyszy Komisji węglowej "Daily News", zwiedzającej kopalnie węgla na Kontynencie. Autor pisze, iż polski przemysł węglowy, cynkowy, żelazny i stalowy jest przeważnie w rękach kapitału niemieckiego, amerykańskiego, angielskiego i francuskiego. Większe kopalnie pracują tylko 4 dni tygodniowo

IZWIESTJA Z 7/IV Korśpisma p:Bratin opisuje w czarnych barwach stosunki robotniczow Łodzi;mimo,iż prawodawstwo polskie stoi na pierwszem miejscu wśród prawodawstw robotniczych państw europejskich,praktyka doprowadziła prawo do całkowitego przeciwieństwa:W większości fabryk łódzkich praca odbywa się na dwie zmiany po 12 godzin każda: a w kilku fabrykach robotnicy pracują po 16 godzin na dobę:Za pracę poza godzinami przewidzianemi w ustawie nie otrzymują robotnicy żadnego dodatkowego wynagrodzenia:Praca nocna nieletnich kobiet jest zjawiskiem codziennym: O tem wszystkiem wie PPS i radykalni inteligenci,znajdujący się u władzy:Lecz w imię "wyższych interesów państwowych" przemilczają oni te fakty:Nie nadarmo Scheiblerzy,Gromani,Poznańscy popierali rewolucję majową:

SŁOWAK pismo Hlinki stwierdziwszy,że hr:Bethlen wstąpił na drogę polityki aktywistycznej,której celem jest obalenie traktatu z Trianonu;atakuje w d:c:politykę D-ra Benesza wobec Polski w następujący sposób:Daremnie wysłał Benesz Girsę do Warszawy:Przyjaźń czesko-polska skierowana przeciwko Węgrom ma mało widoki realizacji;Między Polską a Węgrami istnieją dawne tradycje,wobec czego możemy być zaskoczeni pewnego dnia utworzeniem polsko-węgierskiego korytarza przy pomocy Ligi Narodów:

2: Z A G A D N I E N I A O G Ó L N E:

TRAKTAT POLSKO-WĘGIERSKI:

LA TRIBUNA Z 7/IV pisze w art:wstępnym:jest zasługą Mussoliniego,że nie chciał kontynuować polityki wojennej i gwałtów nad zwyciężonymi: Z poczuciem rzeczywistości zrozumiał,że niemożliwe jest wzniecanie w Europie środkowo-wschodniej opozycji jak tego chcieli opiekunowie Małej Ententy:Włochy faszystowskie Mussoliniego dowiodły,że Mała Ententa nie powinna była żywić ukrytej wrogości względem Włoch i względem Europy środkowej:Pakt przyjaźni z Jugosławją,pakt kolaboracji z Czechosłowacją i porozumienie przyjacielskie z Rumunją i jasne serdeczne stosunki z Bułgarją i Grecją,Traktat z Albanją - oto są fakty wyraziste i pogodne:Obecny pakt z Węgrami - to dowód metodycznego rozwoju polityki Mussoliniego,która chce dać równowagę Europie środkowo-wschodniej:

GIORNALE D' ITALIA Z 5/IV:Hr:Bethlen powiedział w wywiadzie,że pierwsza z pomiędzy kwestyj,jaką poruszył z Mussolinim,była kwestja dostępu do morza:Kwestja ta obejmuje sprawę handlu węgierskiego do Fiume, która to droga jest tradycyjna dla Węgier:Drugą kwestją jest traktat przyjaźni i arbitrażowy:Nie może on niepokoić żadnego innego państwa gdyż nie zawiera nic wyjątkowego:Zbliżyliśmy się już do pewnego stopnia do Jugosławji;z Czechosłowacją zawarliśmy traktat handlowy, co stworzy pogodniejszą atmosferę w stosunkach z tymi krajami:Wreszcie podał Bethlen - iż złożył Mussoliniemu obszerne sprawozdanie o położeniu Węgier politycznem i międzynarodowem:O tem jednak mówić nie może:

IL POPOLO D'ITALIA Z 6/IV podaje wywiad z Bethlenem,który oświadczył, że Węgry potrzebują dostępu do morza:W związku z tem była mowa o Splicie,ale port ten jest zbyt oddalony.Fiume,które było dawniej portem Węgier jest blizko i ma urządzenia nowoczesne:O Rosji powiedział Bethlen,że obecnie związała się ona akcją w Azji,ale to nie wyłącza możliwości,że może znów się zwrócić ku Adrjatykowi,Morzu Egejskiemu i Konstantynopolowi:

MANCHESTER GUARDIAN Z 6/IV w art:wstępnym,omawiając podpisanie traktatu przyjaźni pomiędzy Włochami i Węgrami pisze,że dopiero przyszłość

czy był on zawarty dla dobra sprawy europejskiej,czy też uwzględniał jedynie egoistyczne cele.Na razie jest ważnym fakt,jakie znaczenie ~~tr~~ traktat ten posiada dla Węgier.Autor podkreśla,iż jest to pierwszy od czasu wojny traktat polityczny,który Węgry podpisały na stopie równości.Uzyskują one jawną przyjaźń pierwszorzędnego mocarstwa. Należenie Węgier do Ligi Narodów tylko formalnie położyło kres izolacji Węgier.Podpisanie Traktatu z Włochami oznacza dla Węgier to, iż ze zwyciężonego wroga stają się one państwem,z którem należy się liczyć.

DAILY HERALD Z 5/IV pisze,iż istotnym celem wizyty hr.Bethlena w Rzymie jest zacieśnienie porozumienia pomiędzy Włochami a Węgrami. Porozumienie to będzie w pierwszym rzędzie skierowane przeciwko Jugosławji.Pozatem można przypuszczać,iż Mussolini obiecał to poparcie w wypadku restauracji Monarchji na Węgrzech.

WESTMINSTER GAZETTE Z 5/IV pisze,że Mussolini podpisując traktat z Węgrami,pragnie wciągnąć je do Bałkańskiej antyjugosłowiańskiej orjentacji.Byłoby to dyplomatycznym ciosem dla Francji,która starała si się przeszkodzić wzrostowi wpływów włoskich na Bałkanach.

JOURNAL DES DEBATS Z 7/IV Gauvain pisze,że traktat włosko-węgierski nabiera specjalnego znaczenia z tego powodu,że został on podpisany ~~pż~~ podczas kryzysu włosko-albańskiego.Jest on w każdym razie konsekwentnym wynikiem przeszłości.W ciągu całego roku zeszłego poszukiwał Mussolini dróg swej polityki w Europie.Zwracał się więc po kolei do Niemiec,Francji,do Anglji i Małej Ententy.Chciał on w ten czy inny sposób osiągnąć hegemonję nad częścią kontynentu,położonego między Adrjatykiem,a morzem Czarnem.Jaki cel Mussoliniemu w tem przyświecał nie dotąd rzeczą zupełnie jasną.W każdym razie twierdzić można z całą pewnością,że hegemonja na Bałkanach jest głównym postulatem polityki faszystowskiej.Mussolini czuje się dotknięty konkurencją na tym terenie ze strony dyplomacji francuskiej i wyrzuca jej traktaty. które zawarła z państwami Małej Ententy.Nie osiągnąwszy tam pożądanego sukcesu,Mussolini zwrócił się w kierunku Albanji i Węgier,wywierając także nacisk na Jugosławję,aby się podporządkowała jego planom.Nie wiadomo,czy ułatwienia przyobiecane w porcie Fiume nie wywołają w następstwie akcji,zmierzającej do uzyskania dalszych ułatwień od Jugosławji.Nie należy zapominać,że wszelkie towary z Węgier muszą przejść przez całą Jugosławję,aby się dostać do Fiume.Państwa Małej Ententy mają powody,dla których nie chcą powierzyć swych losów Mussoliniemu.Związały się one właśnie ze sobą,aby uniknąć ewentualnych zakusów na swoje terytorja ze strony Węgier.Będą one też śledziły pilnie dalszy rozwój wypadków po zawarciu traktatu z dn.5 kwietnia.

PRAWDA Z 7/IV pisze,że zbliżenie włosko-węgierskie dokonuje się pod bezpośrednim protektoratem Anglji i ma nacelu wyparcie wpływów francuskich z Bałkanów i stworzenie bloku antysowieckiego na południowschodzie Europy.Poza tym celem podróż hr.Bethlena do Rzymu jest demonstracją wzrostu wpływów włoskich i groźbą pod adresem Jugosławji. Izolacja Jugosławji staje się od tej chwili niemal zupełna,a jednocześnie wymierzony zostaje śmiertelny cios Małej Entencie.Rozbijając Małą Ententę,Włochy nietylko wzmacniają swe stanowisko na Bałkanach,lecz również torują drogę dla wpływów angielskich.Za swą gotowość służenia polityce angielskiej i włoskiej kontrola zbrojeń Ligi Narodów nie będzie tak ostra na Węgrzech,jak jest projektowana w Niemczech.Nie ulega wątpliwości,że Rząd Mussoliniego dołoży wszelkich starań do uzbrojenia armji węgierskiej i z pewnością Anglja nie będzie protestować przeciwko naruszeniu w tym punkcie traktatu w Trianon.Włochy,Węgry, Rumunja z rezerwą w postaci Bułgarji-to nowy blok antyfrancuski,zorganizowany przez Anglję na południowo-wschodzie Europy.Lecz drugiem swem ostrzem blok ten zwraca się przeciwko ZSRR.Nic nie przeszkadza kierownikom polityki francuskiej zastanowić się nad zbiegiem tych okoliczności.

KWESSTJA ALBAŃSKA

L'Europe Nouvelle z 2/IV.
------------------------- zamieszcza art.wstępny pióra Jouvenol'a o kwestji albańskiej.Autor pisze,że w obecnej sytuacji międzynarodowej niema ani zwycięzców ani zwyciężonych - są tylko niezadowoleni.Dalej pisze Jouvenol,że Włochy pokładając wszystkie swoje nadzieje w traktacie w Tirana,nie mogą sobie jednak nie zdawać sprawy z tego,że traktat ten stanie się martwą literą z chwilą ustąpienia Achmeda Zogu.Mussolini zdaje sobie również sprawę z tego ,że Rząd angielski nie dość usilnie popierał zamierzenia włoskie.Jugosławja która dążyła do uzyskania interwencji Ligi Narodów,jest niezadowolona ze stanowiska,zajętego przez Francję,która niechciała kłaść nacisku na pośrednictwo Ligi Narodów,aby nie dotknąć Włoch.Pomimo jednak zachowania tej rezerwy Francja nie zadowoliła ani Włoch,ani Jugosławji,która zadaje sobie już pytanie,"czy nie warto byłoby zwrócić swoje zainteresowanie w stronę Rosji,ponieważ Francja zajęta jest zanadto swojemi sprawami z Niemcami,a Mała Ententa osłabiona jest na skutek zbliżenia włosko-rumuńskiego".Jak widać,Mała Ententa,Jugosławja,Albanja,Włochy,Francja i Anglja odczują przykre następstwa pierwszego ogólnego wstrząśnienia,w związku z kwestją albańską. Wszystko to jest skutkiem pominięcia właściwej metody.Liga Narodów została powołana do życia dla regulowania podobnych konfliktów,tymczasem Anglja robiła wszystko,co mogła ,aby temu przeszkodzić.Briand rozwinął w Genowie słuszną argumentację,że dążenie do sukcesów dyplomatycznych,nie sprzyja stabilizacji pokoju.Umysłowość Mussoliniego przypomina usposobienie Wilhelma II przed rokiem 19314,lub Napoleona przed rokiem 1870.Dąży on do Sławy.Niestety trzeba wybrać pomiędzy sławą a pokojem.Anglja kusi Włochy,jak niegdyś Niemcy,widokami sławy. sposób postępowania nie wpłynie bynajmniej na wzmocnienie się prestigo Ligi Narodów,ani też bezpieczeństwa Europy.

The Times z 5/IV.
------------------- Kor.z Berlina pisze,że prasa lewicowa niemiecka w ostatnich dniach,chociaż aprobuje neutralność Niemiec w kwestji konfliktu włosko-jugosłowiańskiego,nie była jednak zdolna ukryć swojej sympatji dla Jugosławji.Stresemannowi wskazywano ze strony zainteresowanej kół politycznych na to,że w obecnych warunkach jego wizyta do Rzymu mimo jej charakteru całkowicie prywatnego,mogłaby być mylnie interpretowana.

Deutsche Allgemeine Zeitung z 8/IV.
------------------------------------- Komentując posiedzenie parlamentarnej Komisji dla Spraw Zagranicznych,sądzi,iż udział Niemiec w Komisji inwestygacyjnej albańskiejjest zapewniony.

SYTUACJA POLITYCZNA NA LITWIE.

Dzień Kowieński z 6/IV
------------------- donosi,że Poseł Teliunszis,przywódca stronnictwa ludowego zażądał od prezesa Ministrów p.Woldemarasa natychmiastowego zwolnienia aresztowanego posła D-ra Pajanjisa.przyczem wskazał, iż fakt ten jako łamiący konstytucję,uniemożli wia pracę w Sejmie. Dr.Pajanjis,podobno stał na czele spiskowców,mających wywołać dnia 14/15/III r.b.zamach socjalistyczno-ludowcowy na Litwie.

Rytas z 6/IV
------------ omawia ponowne wzmocnienie się frontu socjalistyczno-ludowcowego na Litwie.Dziennik m.inn.pisze:"łudziliśmy się więc,że front opozycyjny został rozbity.Tymczasem wzrasta on z dniem każdym. Przeciwpaństwowe żywioły stanęły do walki zażartej,której celem jest zniszczenie niepodległości Litwy.Rząd,chcąc przeciwdziałać temu,z całą stanowczością i surowością ukarał osoby schwytane na działalności przeciwpaństwowej.Rząd zaznaczył,że stoi na straży interesów państwa, tymczasem opozycja i przedstawiciele mniejszości narodowych stanęli w obronie nieprzyjaciół Litwy.